Romandebuut van Arubaan Dennis Henriquez:

'Opgroeien in Oranjestad'

= door Wim Rutgers =

HOE SAMENHANGEND is een roman of hoort die te zijn wil hij het predikaat 'roman' verdienen? Over Michiel van Kempen's onlangs verschenen verhalenbundel *landmeten* staat er op de achterflap te lezen, dat deze bundeling van verhalen gelezen zou kunnen worden als hoofdstukken uit een roman; met Denis Henriquez ' roman' (de aanduiding staat op de voorkaft) *Zuidstraat* lijkt het met andersom, want die zou heel goed als een serie zelfstandige verhalen gelezen kunnen worden.

In negen hoofdstukken vertelt Denis Henriquez hoe Binchi en Alejandro, die uit de veelheid van namen als hoofdpersonages aangemerkt kunnen worden, tijdens hun middelbare schooltijd opgroeien te midden van gezin, familie, buren en kennissen, over kattekwaad en ouderlijke straf, over school en leraren, over verliefdheid en de eerste sexuele contacten, over wat jonge jongens die levensgenieters willen zijn allemaal kan overkomen.

Daarbij komen steeds weer andere personages uit het straatleven in het middelpunt van de vertellers-belangstelling te staan. Het gebeuren wordt niet vanuit het perspectief van de twee jongens zelf verteld, maar van buitenaf over hen. De onzichtbare en alwetende verteller staat erbij en kijkt ernaar, hij registreert nauwgezet maar op literaire afstand: *de twee jongens proberen hun mollige Dulcinea te bekoren; gelijk een koor in een Grieks drama betreurden ze het lot van hun buurvrouw Teresita: ze trokken als Don Quichot en Sancho Panza door het landschap van de geest..*

PLEZIER

Vaak heeft de verteller daar zelf kennelijk plezier in en doet hij geamuseerd verslag, waarbij met name de nogal exuberante naamgeving van de personages en de beeldspraak opvallen: *Joao fiets zijn ijsjes rinkelend rond; hun eerst zo mooie liefde verdween als een geslagen hond door de achterdeur van hun bestaan: 'Ora et Deflora' was het devies van de oude kruisvaarders, had een Italiaanse zeeman hem ooit verteld...* en zo zou ik met citeren kunnen doorgaan.

Elk hoofdstuk vormt als het ware een afgerond geheel, zodat aan het begin van elk volgend de lezer weer in een heel nieuwe situatie moet worden binnengeleid. Van enige chronologie is daarbij slechts in de hoofdverhaaldraad sprake — het opgroeien van de twee jongens. Wat de aanloop van een episode betreft grijpt de verteller vaak ver in de tijd terug, eer hij weer tot een vertel-heden komt. Alleen door de Zuidstraat als samenbindend decor en door de dwarsverbanden van de beurtelings gefocuste personages ontstaat er een zekere eenheid in deze 'roman'. Volkskrant-criticus Willem Kuipers vergeleek *Zuidstraat* met *De Kapellekensbaan* van de Belgische Louis Paul Boon, maar hij had beter in een andere richting kunnen kijken om relevanter overeenkomsten te vinden.

DENIS HENRIQUEZ (*Aruba 1945) studeerde natuurkunde, was leraar op het Colegio Arubano en geeft al jarenlang les op een middelbare school in Rotterdam. In het verleden publiceerde hij korte verhalen in het onderwijsblad *Vorm*. Zijn verhaal 'Hamburger' verscheen in *Amigoe* I en XI 1986. De Arubaanse uitgeverij Charuba publiceerde zijn op Lewis Caroll gebaseerde *Soño di Alicia* en de gedichtenbundel *Kas pabouw*. In 1990 won Denis Henriquez de 'Prijsvraag van het Antilliaans Verhaal', uitgeschreven door het Corps Consulaire.

In 1991 verscheen voor de Arubaanse en Nederlandse televisie de film *Dera Gai*, waarvoor Denis Henriquez het script schreef. Het hoofdstuk 'Het feest van San Juan' in zijn debuut-roman *Zuidstraat* is kennelijk op dit script geïnspireerd.

Denis Henriquez romandebuut vertoont qua inhoud enige overeenkomsten met de Caribische 'novels of childhood', want vanaf de lagere school volgen we de ontwikkeling van de jongens tot het einde van de middelbare school en wel het moment dat ze het eiland verlaten om in het buitenland hun verdere beroepsopleiding te volgen. Maar terwijl in deze romans vaak het opgroeien van individuen tevens symbool wordt voor een zich ontwikkelende maatschappij, ontbreekt dat laatste hier: de roman geeft alleen een portret van het veelzijdige samenleven in een straat. Veel eerder valt daarom nog te denken aan romans als van Edward de Jongh: *De steeg* (1976) of van V.S. Naipaul: *Miguel Street* (1959). Met name in het laatste is eveneens het gebruik van de meervoudige hoofdpersonages de samenbindende kracht van de afzonderlijke verhalen, die op deze wijze het karakteristieke leven in een straat en buurt van zeer verschillende kanten belichten.

In Denis Henriquez' straat wonen mensen van allerlei slag en soort, van uiteenlopende economische positie, afkomstig van de Engelse eilanden, Madeira, Santo Domingo, Bonaire, een macamba en natuurlijk autochtone Arubanen, kortom een Caribische multiculturele samenleving. Mensen die hun roddeltjes hebben, maar vooral en in de eerste plaats solidair zijn met elkaar. De straat als hoofdpersonage beeldt het leven in een kleine middenstandswijk in het Oranjestad van de jaren veertig en vijftig uit.

Opgroeien in Oranjestad, daarvan was ook sprake in het eerste jeugdboek van de Arubaanse Desirée Correa: *Mosa's eiland,* maar dan in een heel andere wijk. Wat een verschil tussen deze twee jongens in de Zuidstraat en het meisje Mosa in de Rancho! Waar Mosa als meisje steeds meer bekneld raakte in de ontoegankelijke wereld van de volwassenen, hebben deze jongens een relatief onbezorgde jeugd en gaan ze aan het einde een open toekomst vol verwachting tegemoet.

Denis Henriquez: Zuidstraat
De Bezige Bij, Amsterdam
1992 196 blzz.

ÑAPA. - (ZATERDAG 21 MAART 1992), P. 5